

Czech Republic

Studie efektivity EDI komunikace

Efektivní přenos a zpracování dokladů v rámci jednotlivých obchodních transakcí je cílem GS1 v oblasti elektronické výměny dat. Studie efektivity EDI komunikace je zaměřena na zjištění a kvantifikaci nejdůležitějších problémů, se kterými se firmy využívající standardy GS1 eCom v post-implemenční fázi elektronické komunikace mohou setkat.

Přínosy studie efektivity elektronické komunikace

Studie efektivity elektronické komunikace je výsledkem průzkumu, který byl proveden přímo mezi uživateli Systému GS1 v České Republice a představuje statický pohled na současnou situaci implementace standardů GS1 pro elektronickou výměnou dat na českém trhu. Na základě tohoto průzkumu byl sestaven materiál, který obsahuje textové i grafické vyjádření mnoha významných ukazatelů, které uživatelům (firmám) pomůže zorientovat se v aktuální situaci elektronické komunikace na našem trhu a zároveň poskytuje možnost srovnání výkonnosti a efektivity implementovaného EDI řešení s průměrnými hodnotami, které byly v rámci studie zjištěny. Předmětem studie jsou jak kvantitativní ukazatele, zahrnující např. průměrný počet partnerů, dokladů, řádkových položek nebo pracovníků zabývajících se EDI komunikací ve firmě, ale i ukazatele kvalitativní, mezi které lze zařadit např. obvyklé příčiny chybovosti EDI komunikace dle jednotlivých uživatelů nebo popularitu jednotlivých druhů EDI zpráv dle jejich plánovaného nasazení obchodními partnery.

Cíle studie

Krátkodobým cílem této studie je umožnit členům Systému GS1 získat přehled o situaci v oblasti elektronické výměny dat na našem trhu. Dlouhodobým cílem studie efektivity elektronické komunikace je zvýšení míry uplatnění standardů GS1. Důsledné uplatňování pravidel definovaných standardem GS1 EANCOM pro elektronickou výměnu dat povede ke zefektivnění elektronické komunikace a zkvalitnění zákaznického servisu uživatelů Systému GS1, což v budoucnu umožní vyšší míru automatizace zpracování obchodních dokladů a snížení nákladů na provoz EDI komunikace.

Efektivita EDI komunikace a kvalita dat

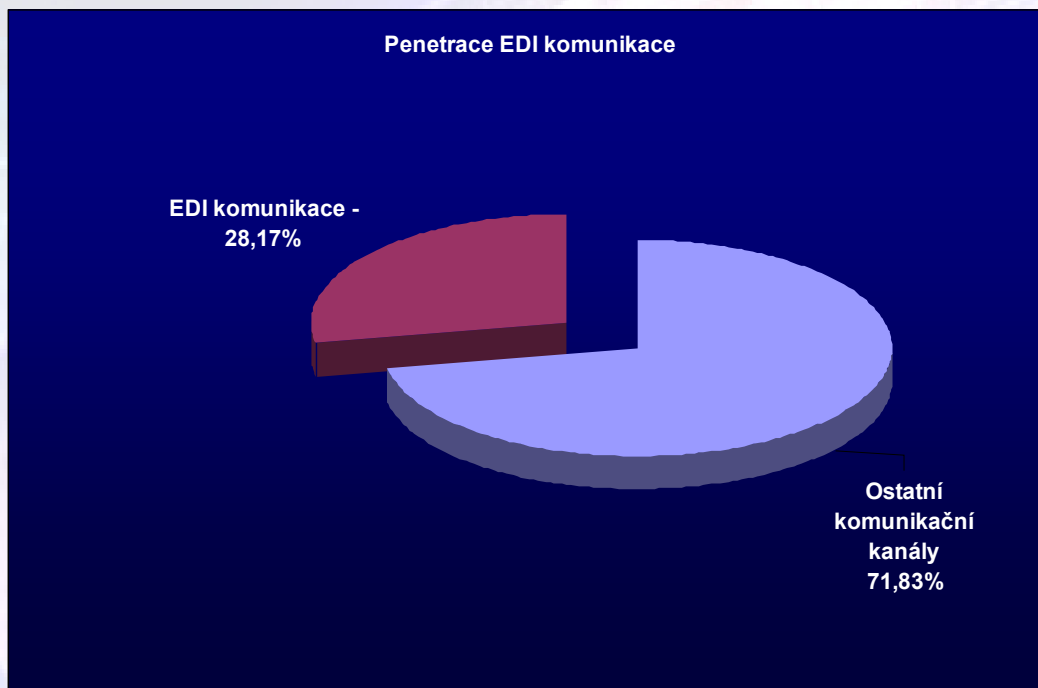
Po několikaleté praxi s využíváním standardu pro elektronickou komunikaci EANCOM, který umožňuje automatické zpracování komunikovaných údajů v ERP systémech obchodních partnerů, je komunita uživatelů v ČR vystavena praktickým důsledkům implementace zpráv EDI bez předcházející automatické a průběžné synchronizace kmenových dat. Kmenovými daty se rozumí základní údaje o produktech (např. GTIN rozměry, hmotnost) a firmách (GLN). Díky tomuto stavu jsou přínosy EDI komunikace

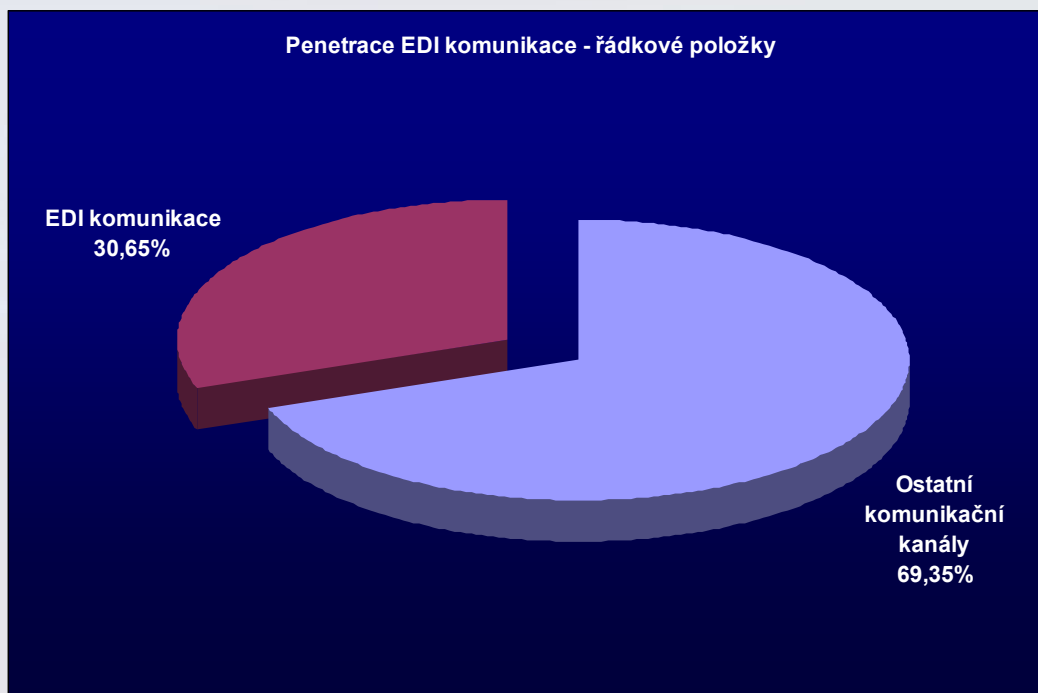
spočívající především ve snižování pracovní zátěže v oblasti zákaznického servisu značně omezeny. Sdružení GS1 Czech Republic proto zaměřuje svou pozornost více na zefektivnění využití standardu pro elektronickou výměnu dat v kontextu budoucího nasazení nového standardu pro synchronizaci a automatickou výměnu kmenových dat mezi obchodními partnery.

Závěry z provedeného průzkumu

1. Penetrace standardní EDI komunikace

Přestože se komunikace prostřednictvím EANCOM v ČR rozšířila až po roce 1998, dosahuje její penetrace na českém trhu poměrně významné míry. Dodavatelé, kteří mají EDI implementováno jej v průměru využívají pro příjem 28,17% všech objednávek, což představuje celkem 30,65% všech přijatých řádkových položek.

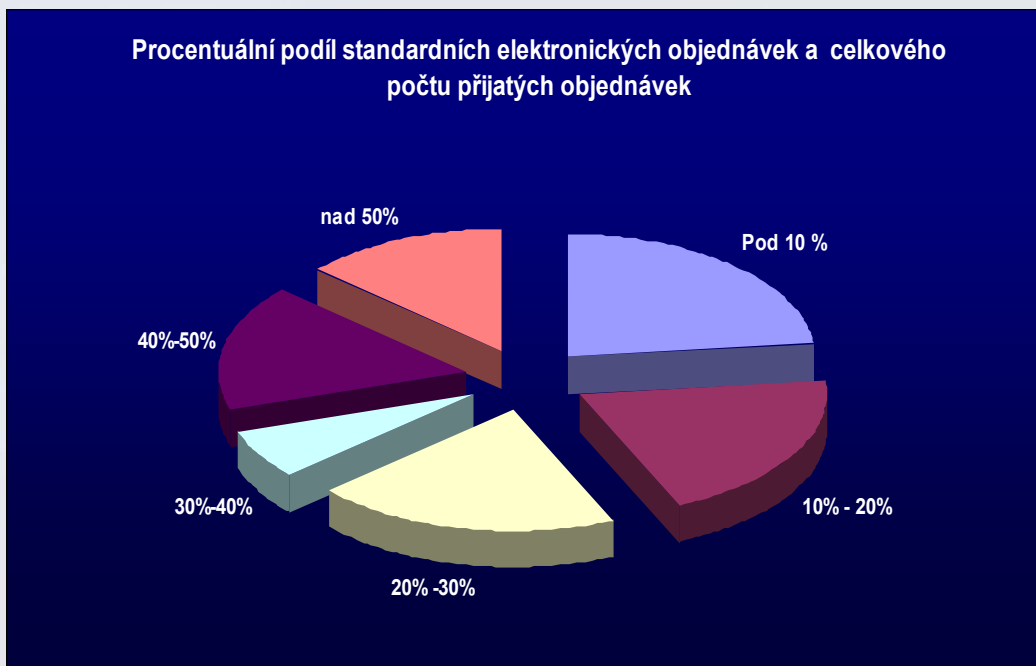

2. Procentuální podíl standardních elektronických objednávek

Důležitým ukazatelem nasazení standardní EDI komunikace u dodavatelů je podíl objednávek přijatých prostřednictvím EDI komunikace na celkovém počtu všech objednávek, přijatých libovolnou cestou za definované období.

Zhruba 13 procent respondentů, kteří se průzkumu efektivity EDI komunikace zúčastnili, využívá standardy pro elektronickou výměnu dat Systému GS1 pro příjem více než 50-ti procent všech objednávek. 30 procent respondentů přijímá více než 40 procent objednávek prostřednictvím EDI. Bezmála 37 procent obchodních partnerů využívá EDI komunikaci pro příjem více než 30-ti procent objednávek. 57 procent obchodních partnerů přijímá více než 20 procent objednávek pomocí EDI a 77 procent partnerů má více než 10-ti procentní podíl elektronických objednávek na celkovém počtu všech objednávek přijatých od všech zákazníků. Procentuální podíl standardních EDI objednávek a celkového počtu přijatých objednávek je zřejmý z následujícího grafu:

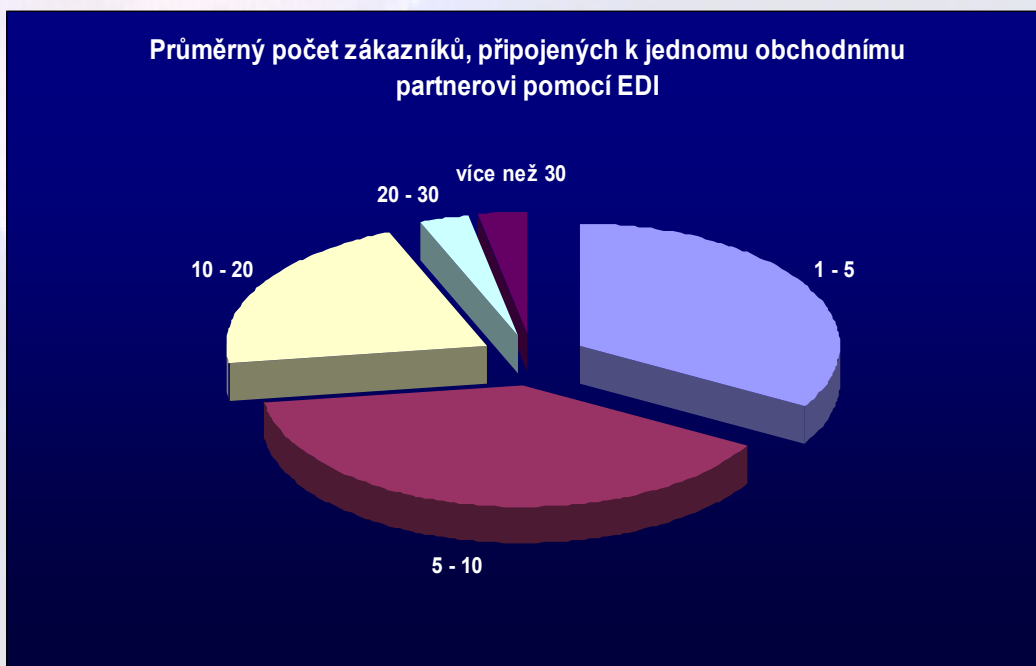
Procentuální podíl standardních elektronických objednávek a celkového počtu přijatých objednávek

3. Počet připojených zákazníků

Počet zákazníků, se kterými je konkrétní obchodní partner pomocí standardní EDI komunikace propojen je významným faktorem ovlivňujícím produktivitu EDI komunikace. V rámci provedeného průzkumu zhruba 33 procent respondentů uvedlo, že komunikuje s méně než pěti zákazníky. Zhruba 73 procent respondentů komunikuje s méně než deseti zákazníky. 94 procent respondentů je prostřednictvím EDI komunikace propojeno s méně než dvaceti zákazníky. Průměrný počet zákazníků, se kterými jsou obchodní partneři prostřednictvím EDI komunikace propojeni 9,3.

Průměrný počet zákazníků, připojených k jednomu obchodnímu partnerovi pomocí EDI

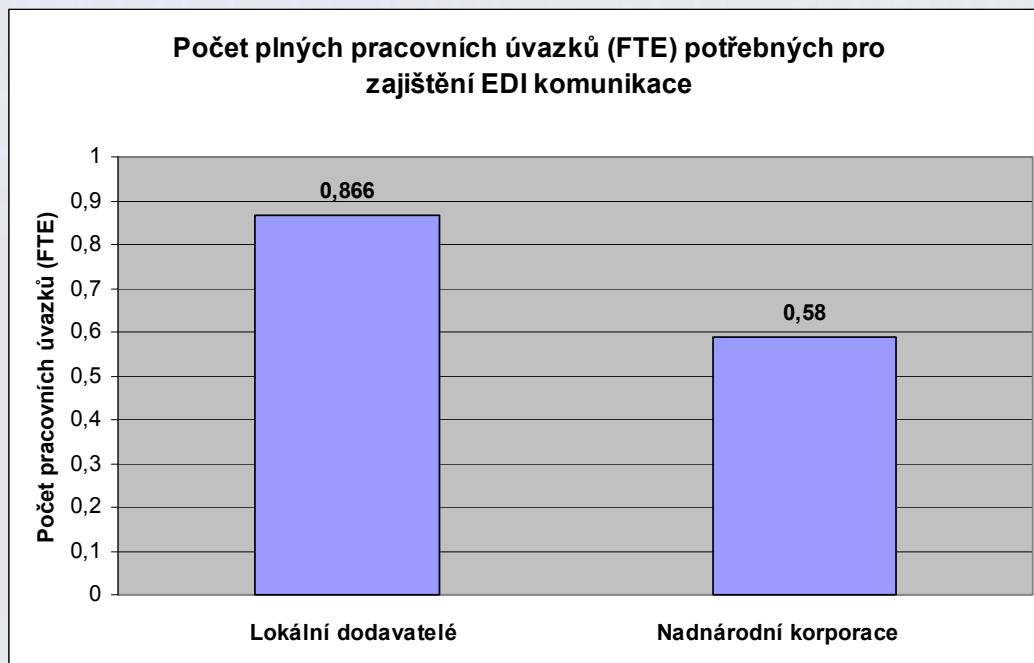
4. Standardní EDI komunikace a pracovní síla

Obecně lze říci, že pracovní síla představuje významnou složku celkových nákladů na provoz jakéhokoliv systému ve firmě. EDI komunikace není v tomto případě žádnou výjimkou. Efektivní EDI řešení včetně kvalifikovaných pracovníků zajišťujících jeho každodenní bezproblémový chod však firmě dokáže uspořit nemalé náklady. V následujících grafech je k dispozici stručný přehled aktuální situace v oblasti elektronické komunikace z hlediska počtu pracovníků a počtu komunikujících zákazníků/dokladů, které na jednoho pracovníka připadají. Pro snazší orientaci je jako pomocná jednotka označující jednoho pracovníka použit ukazatel **FTE** (full time equivalent), což **odpovídá jednomu plnému pracovnímu úvazku**.

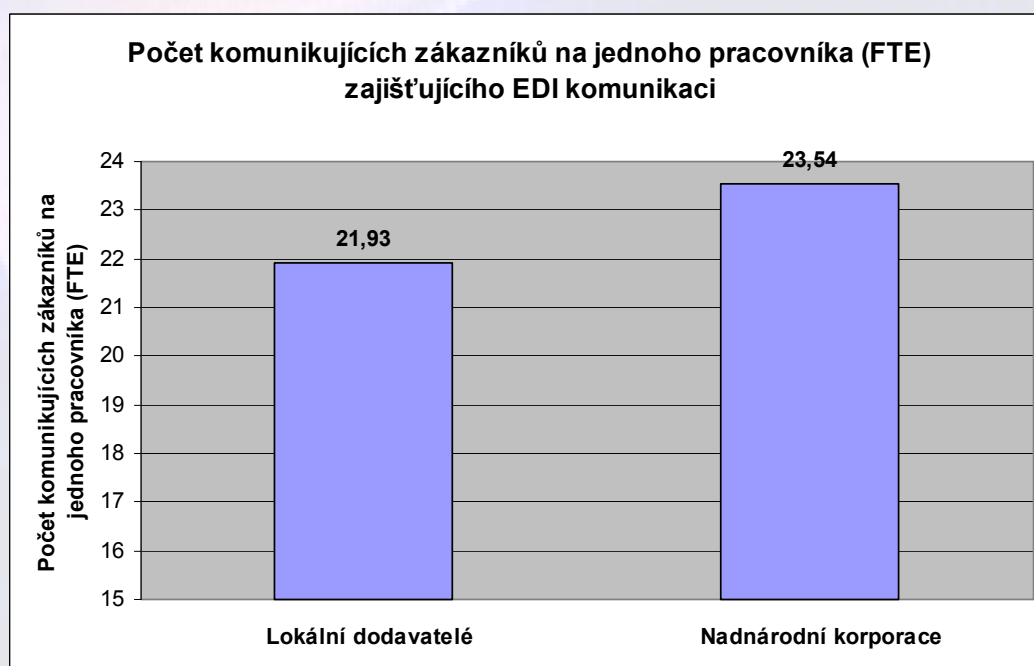

Pro zajištění problematiky EDI komunikace je ve firmě v průměru vyčleněn pracovník na 0,75 úvazku, na jehož jednu hodinu práce připadá zhruba 14 příchozích EDI dokladů.

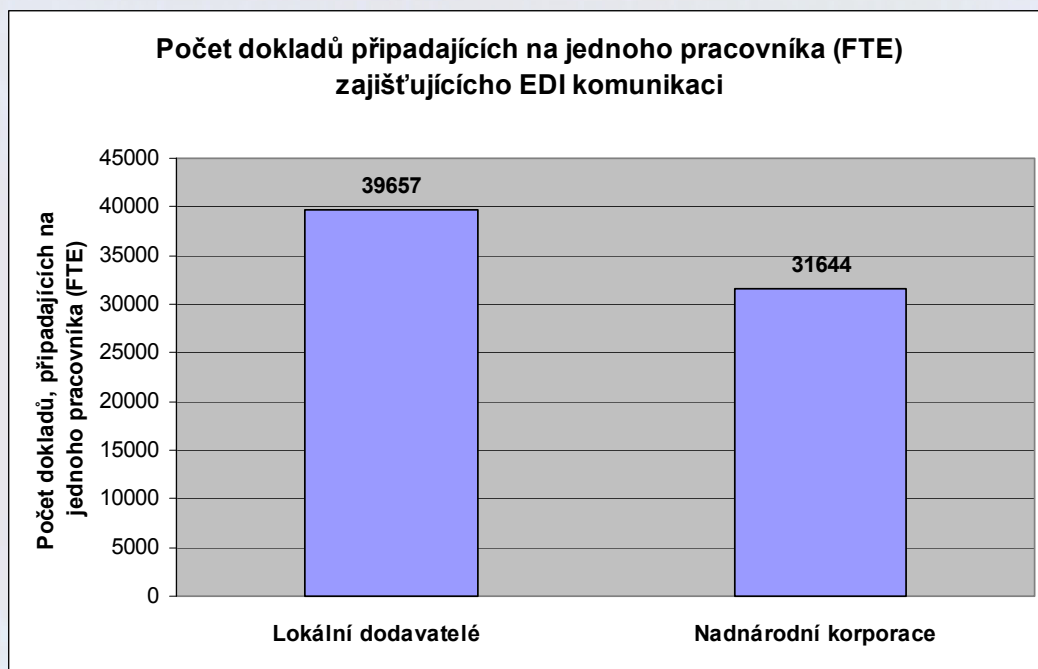
V rámci tohoto průzkumu bylo zjištěno, že v počtu pracovníků potřebných k zajištění elektronické komunikace je mezi lokálními dodavateli a nadnárodními korporacemi působícími na českém trhu určitý rozdíl, který lze přičíst odlišné architektuře systému elektronické výměny dat. Tento rozdíl je zřejmý z následujícího grafu:

V případě počtu zákazníků a počtu dokladů připadajících na jednoho pracovníka (1 FTE) byli respondenti rozdělení také na dvě skupiny. První skupinu tvoří lokální dodavatelé a druhou nadnárodní korporace působící na našem trhu. Z následujícího grafu je zřejmé, že zaměstnanci nadnárodních korporací spravují v průměru o 1,6 zákazníků více než lokální dodavatelé.

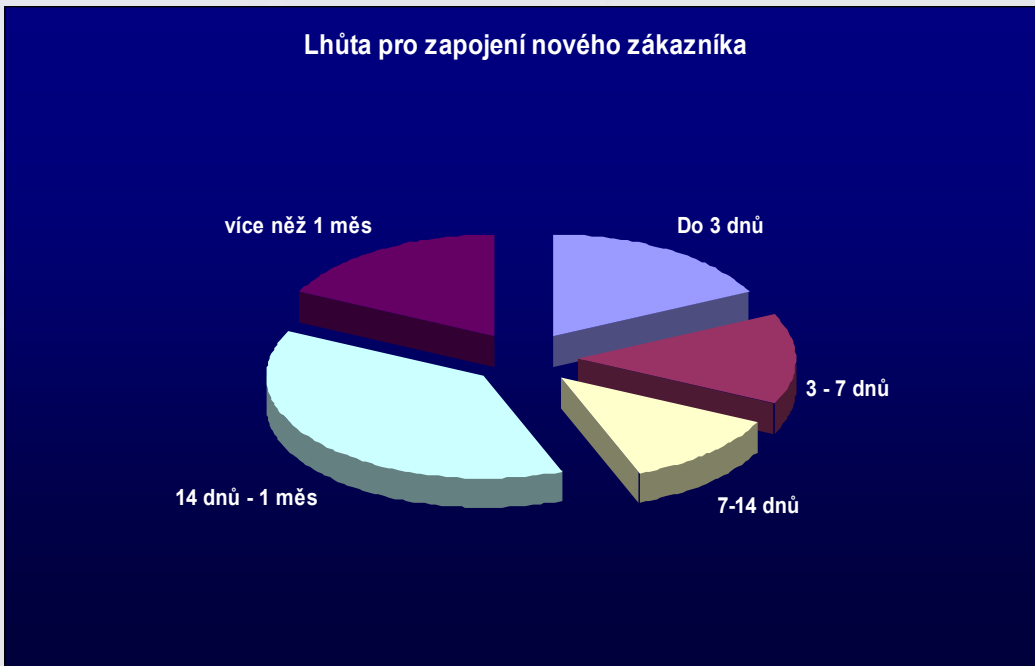

Počet dokladů, který připadá na jednoho pracovníka je u lokálních a nadnárodních dodavatelů působících na našem trhu také odlišný. Z hlediska počtu přenesených dokladů využívají lokální dodavatelé lidské zdroje v oblasti elektronické výměny dat efektivněji než nadnárodní firmy.

5. Zavádění nových zákazníků

Zavádění nových zákazníků v rámci standardní EDI komunikace představuje pro každého obchodního partnera různý objem činností, které souvisejí s úpravami nebo nastavením interního informačního systému tak, aby byl obchodní partner schopen přijímat daný standardní elektronický doklad. Následující graf vyjadřuje rozdělení partnerů dle lhůty, ve které jsou schopni implementovat nového zákazníka. Zhruba 18 procent partnerů je schopno implementaci provést do tří dnů, 32 procent do sedmi dnů, 44 procent do čtrnácti dnů a 82 procent do jednoho měsíce. Zhruba 18 procent obchodních partnerů naopak potřebuje k uskutečnění implementace více než jeden měsíc. Zapojení nového zákazníka využívajícího GS1 EANCOM trvá v průměru necelých 23 dní.

Při porovnání lhůty, potřebné k implementaci nového zákazníka z pohledu rozdělení uživatelů na lokální a nadnárodní, je rozdíl téměř zanedbatelný. Lokální dodavatel potřebuje k provedení úkonů souvisejících se zavedením nového zákazníka v průměru 23 dny a nadnárodní dodavatelé jsou schopni zákazníka připojit za necelých 22 dní.

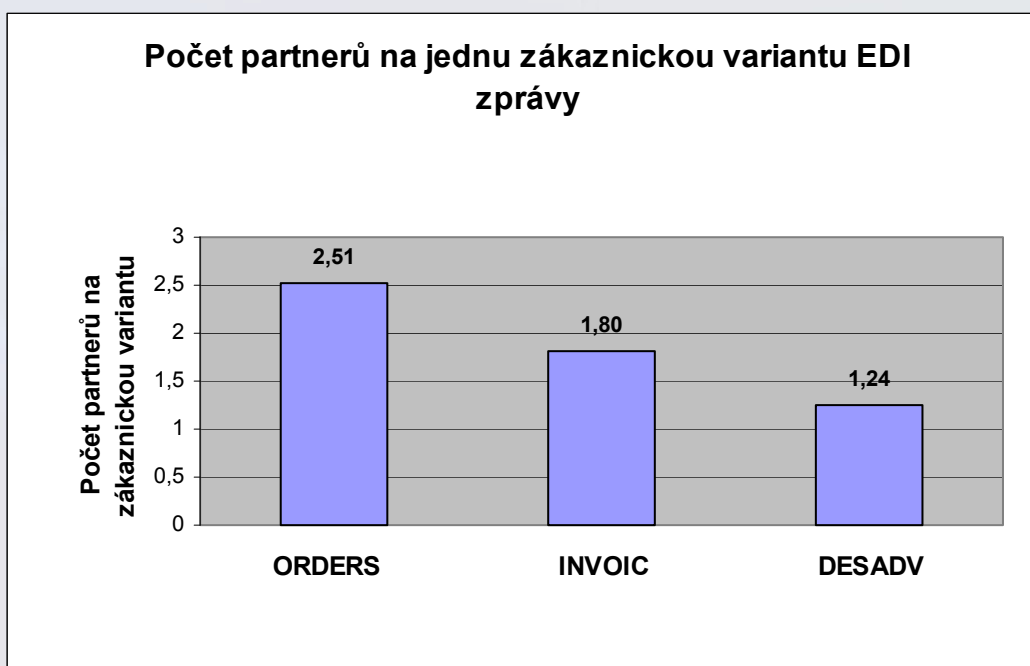
6. Kvalitativní ukazatele

V rámci dotazníku byly dále kromě kvantitativních charakteristik zkoumány i kvalitativní ukazatele datových přenosů, mezi které patří mimo jiné i míra variability EDI zpráv a dále některé další údaje týkající se rozšiřování stávajícího EDI řešení a eventuelních bariér bránících jeho rozvoji.

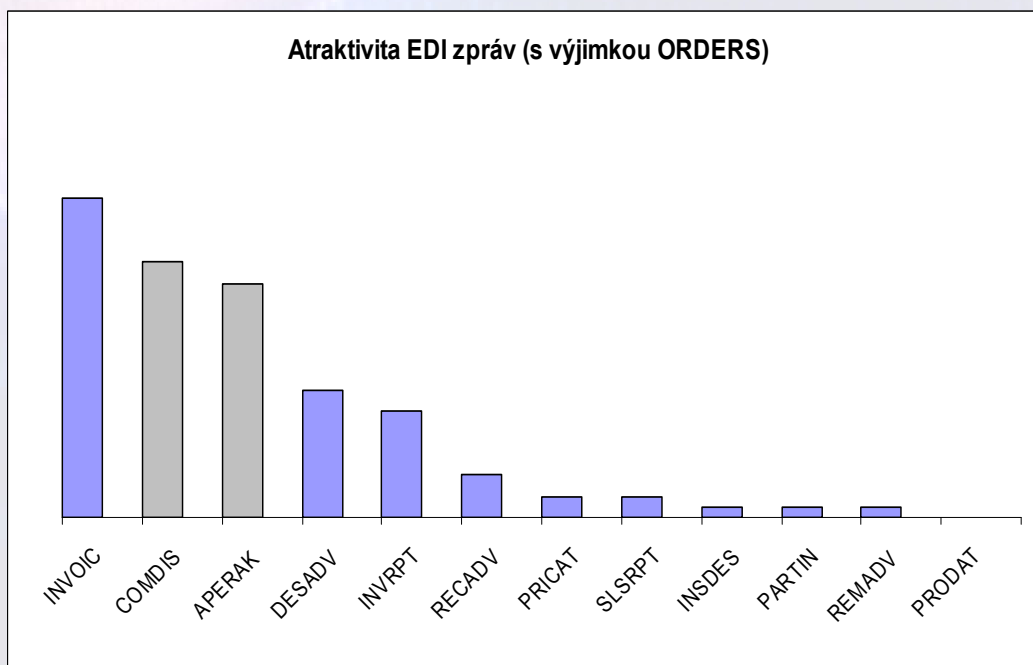
Míru variability standardní elektronické komunikace je možné definovat jako počet partnerů, připadajících na jednu zákaznickou variantu standardní EDI zprávy. Zákaznickou variantou se rozumí každá standardní EDI zpráva, která je ve smyslu importu/exportu do/z interního informačního systému partnera odlišná a vyžaduje individuální způsob zpracování. Tyto varianty mohou vzniknout v důsledku různého nastavení obchodních procesů komunikujících partnerů. **Čím vyšší je průměrný počet partnerů připadajících na jednu zákaznickou variantu, tím je EDI komunikace pro daného partnera efektivnější.** Průměrný počet partnerů připadajících na jednu zákaznickou variantu zprávy ORDERS (elektronická objednávka) je přibližně 2,51. U zprávy INVOIC (elektronická faktura) je tento počet 1,80 a u zprávy DESADV (elektronický dodací list) dokonce pouze 1,24.

Vzhledem k tomu, že zákaznické varianty mohou z hlediska standardizace představovat dodatečné náklady, jedná se o poměrně významné kritérium celkové efektivity EDI komunikace. **V případě zprávy ORDERS je počet partnerů připadajících na jednu variantu vyšší díky širšímu nasazení české národní implementační příručky pro tuto zprávu, která je zárukou vyšší míry standardizace.** Díky tomu se také tato zpráva v komunitě uživatelů lépe a rychleji rozšířila. **Pokud budou uživatelé postupovat obdobně při implementaci ostatních zpráv** jako například INVOIC nebo DESADV, je pravděpodobné, že **dojde k celkovému zvýšení efektivity elektronické výměny dat** z hlediska počtu partnerů na zákaznickou variantu i u těchto zpráv.

V zájmu GS1 Czech Republic je snížit hodnotu variability jednotlivých druhů zpráv na minimum. Jednou z možných cest, která by mohla dlouhodobě vést ke snížení počtu zákaznických variant představuje projekt GS1 in Europe zaměřený na harmonizaci implementačních příruček základních, v praxi nejčastěji využívaných EDI zpráv.

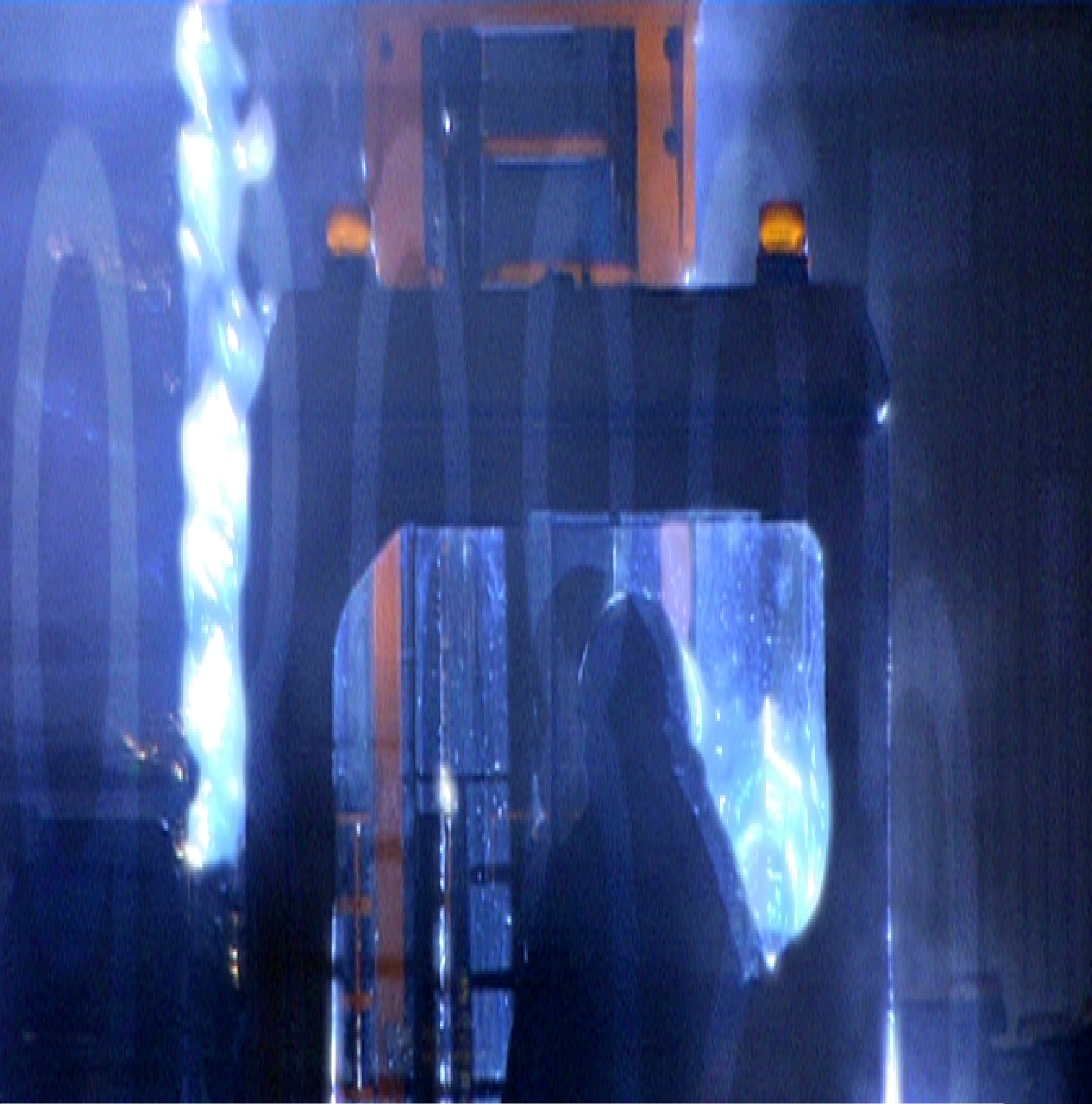

Dalším kvalitativním ukazatelem standardní EDI komunikace je nasazení a aktivní využívání dalších typů zpráv, kromě rozšířené zprávy ORDERS. Většina respondentů odpověděla, že pro komunikaci se svými obchodními partnery využívá také některé další zprávy, které jsou definovány v rámci standardu GS1 EANCOM a pro které je v ČR k dispozici podrobná implementační příručka (pro registrované členy GS1 Czech Republic na webových stránkách <http://www.gs1cz.org>). Z následujícího grafu je patrné, které zprávy jsou obchodními partnery preferovány (vysoká atraktivita zpráv COMDIS a APERAK je díky procesní architektuře elektronické fakturace ovlivněna předpokládaným nasazením zprávy INVOIC). Z grafu je dále vynechána zpráva ORDERS, protože všichni respondenti již tuto zprávu v každodenní praxi využívají.

Mezi další kvalitativní ukazatele patří také údaje týkající se chybovosti standardní EDI komunikace. **Korekcí chybných EDI dokladů, které tvoří v průměru 7,5% všech dokladů přenesených elektronickou cestou stráví pracovníci pověřeni touto činností v průměru 176 hodin za rok. Naprostá většina respondentů uvedla, že nejčastějším problémem v dokladech je chybná identifikace produktů pomocí GTIN (EAN kódu).** Značný počet obchodních partnerů také uvádí, že se např. v EDI objednávkách velmi často vyskytují problémy z hlediska množství nebo počtu objednaných kusů daného produktu.

Tento výčet závěrů z provedeného průzkumu vcelku jednoznačně vede k zamyšlení nad problematikou kvality dat. Existence správných kmenových dat v informačních systémech všech komunikujících obchodních partnerů ještě před uskutečněním samotných obchodních transakcí je nezbytně nutným předpokladem pro úspěšnou a bezproblémovou elektronickou výměnu dat. Pro efektivní a rychlou synchronizaci kmenových dat v oblasti maloobchodu a logistiky bude v ČR kromě stávající bilaterální výměny standardní EDI zprávy PRICAT brzy možné využít také elektronický katalog, který nabídne zapojení do sítě pro globální datovou synchronizaci (GDSN).

Pro více informací ohledně elektronické výměny dat (EDI)
kontaktujte oddělení poradenských služeb GS1 Czech Republic

Czech Republic

Daniel Lopour
Na Pankráci 30
140 00 Praha 4
T +420 261 223 628
F +420 234 633 147
E info@gs1cz.org

www.gs1cz.org